

Column

Bert
Wagendorp

Democratie

Gisteren debatteerden vijf fractieleiders uit de Tweede Kamer in *EénVandaag* over de gemeenteraadsverkiezingen. Als lokale zweefkiezer schoot je er niet zo veel mee op. Het ging aan het eind zelfs nog even over de JSF - er worden veel taken overgeheveld naar de gemeenten, maar de luchtverdediging nog niet.

In *de Volkskrant* schreef René Cuperus gisteren dat hij zijn schoenen opeet als de opkomst morgen onder de 50 procent blijft. Ik hoop voor hem dat hij zijn stappers inmiddels op een zacht vuurtje heeft gezet om ze gaar te laten koken en dat het niet van die sociaal-democratische Engelse wandelsandalen met rubberzolen zijn, dat lijkt me geen vreten.

Volgens Cuperus zou 50-min een 'democratisch drama' zijn. De opkomst lag in 2006 op 58 en vier jaar later op 54 procent. Het is dus een aangekondigd democratisch drama. Cuperus: 'Democraten aller landen, verenigt U.'

De volgende oproep zou ook kunnen: 'Democraten aller landen, verenigt U en ga morgen niet stemmen'. Wellicht maakt een opkomst van 46 procent degenen die ons huidig democratisch systeem in stand houden zo aan het schrikken dat de noodzaak van verandering eindelijk doordringt.

Ons huidige systeem is, anders dan vaak wordt gesuggereerd, niet het enig denkbare. Er wordt volop nagedacht over alternatieven. Alleen niet in 'Den Haag', dat wordt bevolkt

Engelse wandelsandalen,
het lijkt me geen vreten

door mensen die belang hebben bij de status quo.

De Vlaamse cultuurhistoricus, archeoloog en schrijver David van Reybrouck schreef vorig jaar *Tegen verkiezingen*, waarin hij pleitte voor een nieuwe vorm van democratie, gebaseerd op controle door via loting aangewezen burgers. Op *De Correspondent* publiceerde hij recentelijk een aantal zeer verhelderende essays over het democratisch tekort. Dat los je niet op met de oproep alsjeblieft te gaan stemmen - alsof opkomstpercentages een legitimering vormen. Alsof de definitie van democratie luidt: 'Het eens in de vier jaar rood kleuren van een rondje met een naam erachter.'

Ons democratisch model is geboren aan het einde van de achttiende eeuw. Politieke partijen stammen uit het midden van de negentiende eeuw. 'Partijen, dat is zo jaren vijftig', stond zaterdag boven een ontluisterend stuk van Ariejan Korteweg in de bijlage Vonk - 1850 dus. Onze democratie wordt bemand door de 300 duizend leden van de politieke partijen; die leden zijn gemiddeld 60 jaar oud. De opkomst onder jongeren schommelt morgen rond de 25 procent: ons democratisch systeem is stervende, maar we doen alsof het springlevend is en gooien er voor het spektakel nog een volstrekt voorspelbaar lijsttrekkersdebatje tegenaan.

Zelf ben ik zeer democratisch ingesteld, maar ik moet eerlijk zijn: ik stem nog omdat ik dat als een morele plicht voel, niet als een democratische. Na de verkiezingen doe ik er niet meer toe en word ik met mijn verlepte roos en foldertjes vol utopieën in de hand weer voor vier jaar als de eerste de beste idioot opgeborgen - dat gevoel.

Mijn keuze is gebaseerd op argumenten die meteen na de verkiezingen niet meer geldig blijken, op vertrouwen dat wordt beschaamd, op belofte die niet worden nagekomen, op hoop die de grond wordt ingeboord - en vervolgens sta ik machteloos. Dat houdt een keer op. Ik ben niet zo heel ver verwijderd van democratisch spijbelen.

Ik ben een cynische democraat geworden, terwijl ik dat helemaal niet wil zijn.

Er móet iets veranderen.

René, sandaal met zigeunersaus, best lekker.

Buien

Overwegend bewolkt, in de middag en avond buien, 11 tot 13 graden. Morgen: later op de dag wat zon, 15 graden. **Pagina V15**

Inhoud

Ten eerste	2-13	Sport	36-39
Dinsdagprofiel	14-15	V	
Binnenland	16-17	Televisierecensie	2
Buitenland	18-19, 22-23	Televisie	12-13
Uitgelicht	20-21	Puzzels	14
Familieberichten	24	Volkskeuken	14
Wetenschap	25	Dag in Dag uit	16
Economie	27-32	Sylvia Witteman	16
Opinie&Debat	33-35		

Ten eerste

Levensverzekeringen en banktegoeden nooit uitgekeerd

Indiëgangers hebben
nog miljoenen tegoedVan onze verslaggeefster
Lidy Nicolassen

AMSTERDAM De 380 duizend Nederlanders die tussen 1950 en 1970 Indonesië moesten ontvluchten, hebben nog miljoenen euro's tegoed van de Nederlandse overheid. Maar ook banken en verzekeringsmaatschappijen hebben een forse schuld in te lossen aan hen. Een groot deel van de levensverzekeringen en banktegoeden, die na de inval van Japan zijn overgebracht naar New York, is nooit uitgekeerd.

Dat blijkt uit het komende week te verschijnen boek *Opgevangen in Andjivielucht* van journaliste Griselda Molemans. Molemans baseert zich op het rapport *Netherlands Indies Money and Banking* uit 17 juni 1945 dat in het archief van de Federal Reserve in New York ligt. Daaruit blijkt dat de zeventien grootste verzekeraars in Nederlands-Indië voor 251,8 miljoen gulden aan levensverzekeringen verkochten. Veel verzekeringen zijn nooit uitge-

keerd omdat de eigenaren geen bewijs konden overleggen. Hun polisbladen waren in de chaos van de Japanse bezetting en Indonesische revolutie verloren gegaan. Hetzelfde geldt voor veel banktegoeden. Ook de centrale bank van Nederlands-Indië, de Javasche Bank, had de goudvoorraad en tegoeden veiliggesteld. In de kluisen van de Federal Reserve liggen de bewijzen, aldus Molemans. Het Verbond van Verzekeraars ontkent dat de administratie in New York ligt. Voor aanvragen wordt alleen in Nederlandse archieven onderzoek gedaan.

De schuld van de Nederlandse overheid betreft onder meer niet uitbetaalde pensioenen en salarissen van KNIL-militairen, de Japanse compensatie voor krijgsgevangenen, burgers en troostmeisjes en de Indonesische herstelbetalingen. In haar boek legt Molemans de nadruk op de schuld die Nederland de Indonesische vluchtelingen oplegde voor opvang en levensonderhoud. Die schuld bedroeg gemiddeld 15 duizend gulden.

Gert Oostindie van het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volken-

kunde (KITLV) noemt de claims over de verzekeringsgelden en banktegoeden nieuw. Het KITLV is een van de instituten die aandringen op nieuw onderzoek naar de koloniale oorlog. 'De andere claims waren vanaf de jaren tachtig een belangrijke stimulans voor Indische organisatievorming. Er werd een en ander bereikt aan erkenning en schadeloosstelling, maar nooit het volle pond', zegt Oostindie.

De bundeling van krachten leidde tot de oprichting van het Indisch Platform. Voorzitter Silfraire Delhaye bevestigt dat de Nederlandse staat nog steeds een grote schuld heeft aan materiële oorlogsschade. 'We zijn in overleg, hoewel het steeds moeilijker wordt. Er zijn veel dingen onder het kleed geveegd. Heel wat polissen en tegoeden zijn ergens anders naartoe gegaan dan naar de eigenaren. We weten niet wat de oorzaak is. In dat opzicht is openbaarheid en kennis een groot goed.'

PAGINA'S 8 EN 9

Uit Indonesië teruggekeerden losten nog jarenlang 'restschuld' af

Verbazing alom: Vlamingen
sturen Waal naar songfestivalVan onze correspondenten
Leen Vervaeke

BRUSSEL Muziek verzacht de zeden, ook in het verdeelde België. De Vlamingen mochten er het afgelopen weekend hun kandidaat voor het Eurovisie Songfestival kiezen. Tot veler verbazing, en voor het eerst in de geschiedenis van de liedjeswedstrijd, kozen ze een Waal.

Met Axel Hirsoux (31) sturen de Vlamingen een uit Charleroi afkomstige operazanger naar het Songfestival. Hij heeft een stem als een klok en zingt zijn emotionele ballade *Mother* alsof zijn leven ervan afhangt. In de ogen van de Vlamingen maakt hij de grootste kans om de liedjeswedstrijd in Kopenhagen te winnen: 57 procent van de kijkers stemde voor de 'Waalse Pavarotti'.

In België mogen Vlaanderen en Wallonië om de beurt een deelnemer selecteren voor het liedjesfestival. De Waalse publieke omroep beslist daar achter gesloten deuren over, de Vlamingen organiseren een afvalrace. Axel Hirsoux, die in Wallonië al twee keer aan een talentenjacht deelnam, besloot zijn kans in Vlaanderen te wagen. Hij ging op Nederlandse les en schreef zich in.

De Belgische media - aan beide kanten van de taalgrens - uitten volop hun verbazing over Hirsoux' uitverkiezing. 'Dit is historisch: de Vlamingen sturen een Waal om ons land te vertegenwoordigen', aldus de Waalse krantengroep *Sud Presse*. 'Daarbovenop was het in Antwerpen, de

Axel Hirsoux, de 'Waalse Pavarotti', die door de Vlamingen werd verkozen om België te vertegenwoordigen op het Songfestival. Foto AFP

stad van (de Vlaams-nationalistische leider, red.) Bart De Wever, dat hij de buit in de wacht sleepte.'

In feite is de Vlaamse keuze niet zo bijzonder. Vlaanderen en Wallonië zijn het op politiek vlak vaak oneens, maar op sportief en muzikaal vlak spelen die spanningen niet. Zie ook de Waalse tenniskampioene Justine Henin, de Franstalige zanger Stromae en de nationale voetbalploeg: bij succes worden zij evenzeer door de Vlamingen omarmd.

De Vlamingen kennen wel weinig Waalse artiesten, waardoor Hirsoux enigszins in het nadeel was. Tussen de Vlaamse B-sterren die aan de afvalrace voor het Song-

festival deelnamen, maakte de getalenteerde zanger die achterstand snel goed. 'Ik ben vooral een Belg', zei hij zelf. 'Ik zal mijn best doen om nog beter Nederlands te leren, ik wil tweetalig zijn, zoals een Miss België.'

Statistisch gezien is de Vlaamse keuze voor een Waal een goed idee. De Nederlandstalige deelnemers scoren meestal minder goed dan de Franstalige inzendingen, en de enige Belgische winnaar ooit was de Waalse Sandra Kim.

PAGINA'S 18 EN 19

Hoofdstedelingen zijn taalstrijdmoe: Vlaams, Waals? Nee, Brussels!